

TERRITORIS SERENS

**Reflexions conceptuals i propostes estratègiques per a l'àmbit
social.**

Oscar Rebollo. UAB.

Juliol, 2008

ÍNDEX

1. REFLEXIONS CONCEPTUALS

- 1.1 Vivim un canvi d'època.
- 1.2 Nous enfocaments en el desenvolupament rural
- 1.3 Una agenda de temes específics per al desenvolupament rural
- 1.4 Elements de l'àmbit local
- 1.5 El paper de la planificació local: construir models o dinamitzar processos?
- 1.6 Elements del Procés

2. EL DESENVOLUPAMENT DEL MODEL DE TERRITORIS SERENS

- 2.1 Des del punt de vista dels Actors Promotors i els lideratges
- 2.2 Des del punt de vista dels Principis i valors
- 2.3 Des del punt de vista dels Objectius
- 2.4 Des del punt de vista de les Voluntats relacionals
- 2.5 Des del punt de vista dels Mètodes
- 2.6 Des del punt de vista dels Dimensions substantives
- 2.7 Des del punt de vista dels Instruments
- 2.8 Conclusió: Què vol dir un procés serè?

3. PROPOSTES ESTRATÈGIQUES PER AL ÀMBIT SOCIAL

- 3.1 Proposta estratègica: LA COMUNITAT S'ORGANITZA
- 3.2 Proposta estratègica: TERRITORIS EDUCADORS
- 3.3 Proposta estratègica: FACILITAR LA CONCILIACIÓ AL LLARG DEL CICLE DE VIDA
- 3.4 Proposta estratègica: UNA XARXA DE SERVEIS A LA COMUNITAT

ANNEX: NOTES I APUNTS DE TREBALL

1. REFLEXIONS CONCEPTUALS

1.1 Vivim un canvi d'època.

Vivim immersos en un potent procés de canvis socials, econòmics, tecnològics, demogràfics, etc. d'una gran envergadura alhora que d'una immensa transcendència per a les nostres vides col·lectives quotidianes. Totes les èpoques son de canvi, però ara, més que una època de canvis, vivim un canvi d'època: un canvi que afecta a les arrels dels models de convivència i desenvolupament social i institucional que és van instal·lar en l'imaginari polític col·lectiu durant el període, a Europa, de construcció dels Estat de Benestar i, a España, de la lluita per la democràcia i la transició política.

Des del punt de vista econòmic la nova època es configura fortament marcada pels processos de la globalització, i per les noves “regles del joc” que aquesta introdueix en les regulacions i, sobretot, desregulacions públiques i socials dels recursos; siguin aquests el treball, les matèries primeres i els recursos naturals, els productes semielaborats o els finalistes.

Des del punt de vista social estem assistint a la construcció també d'una nova època en que la es trastochen les velles identitats col·lectives (classes socials, categories laborals i grups professionals, món rural vs. món urbà) o son substituïdes per altres mes complexes i difoses; líquides, diuen alguns.

Des del punt de vista socioeconòmic, la crisi que la precarietat laboral a projectat sobre el paper social de la ocupació, un paper que anava molt més enllà de lo purament econòmic per dotar també d'identitat, relacions, prestigi, identitat i formes d'organització col·lectives a tots aquells -la immensa majoria- que disposaven de feina estable-; juntament amb les dificultats per arribar amb fons públics fins a on no s'arriba privatament amb els salaris, han introduït vulnerabilitat, dependència i riscos socials en les expectatives de vida de moltes persones; fent emergir conceptes com els d'exclusió social, dualització, nova pobresa o societat dèbil, entre d'altres.

Des del punt de vista demogràfic estem assistint a tot arreu a uns espectaculars moviments migratoris. Així com la Catalunya de la segona meitat del segle XX es va veure fortament influenciada en el seu desenvolupament per les fortes onades migratòries provinents de moltes regions espanyoles, la de començaments del segle XXI veu arribar cada dia un nombre molt important de persones que ara provenen de totes les conrades del mon; amb la peculiaritat que ara ja no es tracta d'un fenomen local, sinó global, doncs son moltes les regions del planeta les que ara veuen i viuen

aquests processos: d'Àfrica cap a Europa, d'Amèrica del sud cap a Amèrica del nord i cap a Europa, d'Europa de l'est cap a Europa central i del sud, i d'Àsia i la Xina cap a l'Europa de l'est. De... a... pràcticament no hi ha país al món que no estigui sent, en aquest començament de segle, emissor o receptor de població; i molts són totes dues coses a l'hora.

Però no només això, també estem veient com en els darrers anys s'han produït canvis molt importants en les estructures familiars, que ara són molt més diverses que tan sols fa 10 o 15 anys (famílies monoparentals, gent jove o gran que viu solo, moltes més dones com a caps de família, noves pautes reproductives,...); i canvis també en els rols tradicionals dintre de la família, en especial en el paper de la dona. Canvis en la pròpia organització de la vida familiar, en especial per que fa als horaris, molt més diversos, i també en relació a les possibilitats de trobar moments de convivència i socialització dins el nucli familiar.

Des del punt de vista ambiental vivim també una nova època fortament marcada per la evidència que ens dirigim acceleradament cap a un col·lapse ecològic si no som capaços de canviar radicalment els nostres models de desenvolupament i mobilitat. Models que no només es fan visibles a l'hora de treballar i produir, sinó també quan consumim, quant ens relacionem i gaudim del nostre temps d'oci o quant projectem els nostres desitjos i les nostres aspiracions personals i familiars. Dit d'una altra manera: canviar les relacions amb l'entorn natural passa necessàriament per canviar la nostra visió del benestar, del que volem i desitgem per ser feliços; que hauria de passar a estar menys vinculat a lo material i més a lo relacional.

Si diem que el món està canviant es per què som ben conscients que tots aquests canvis tenen un abast global, afectant a la pràctica totalitat de les comunitats humanes independentment de on s'ubiquin, quin sigui el seu medi, els seus modes de vida o els seus estàndards de desenvolupament. És clar que les formes del canvi, les afectacions locals d'aquesta nova època que s'està construint, no poden ser les mateixes a tot arreu i, per tant, a cada "local", com a o cada "estatal" o a cada "regional" les repercussions del canvi, les oportunitats que és puguin obrir o les amenaces que puguin aparèixer hauran d'esser d'ordre divers.

Aquesta nova època, se'ns mostra a primera vista marcada més pels nous reptes, que són ben visibles, que no pas per noves oportunitats que no es manifesten amb tanta claredat. I aquest reptes, pel fet de ser reptes socials, col·lectius i no estrictament

individuals, obliguen a repensar la política i les polítiques en totes les esferes de govern: els nous rols que han de jugar les administracions i els governs, les noves competències i les noves agendes, les noves estratègies per governar i administrar, les noves aliances que seran precises, etc.

No ens volem estendre en un anàlisi global dels canvis socials i econòmics que avui dia s'estan donant al món i, com tot seguit veurem, ràpidament començarem a aterrar en el que ha de ser l'objecte fonamental de reflexió d'aquestes pàgines: les possibilitats, i els límits, de definició d'un model per al territoris rurals que voregen la Plana de Vic (Lluçanès, Moianès, Cabrerès i Vall del Ges i el Bisaura). Però aquesta reflexió inicial no és merament protocol·lària, formalista o d'estil, i si la presentem, ni que sigui molt somerament, és per què estem convençuts que tot lo que es digui a partir d'ara ha d'estar condicionat, o a de tenir sempre ben present, aquest context de canvi; doncs una cosa està clara: als nostres territoris estant, tots aquests canvis ens resulten ben propers.

En les pàgines següents parlarem de la necessitat de construir nous plantejaments en les polítiques públiques, en el paper que han de jugar les administracions i que poden jugar els governs locals, de la necessitat d'incorporar la ciutadania en els afers públics i col·lectius més molt més enllà de on ara per ara s'està arribant, de la necessitat de construir nous models per a la prestació de serveis públics o de la necessitat també de reconceptualitzar la idea de recurs associada al territori. Doncs bé, totes aquestes necessitats de canvi estan fortament vinculades a l'anàlisi que sobre les tendències del canvi que hem tot just apuntat.

1.2 Nous enfocaments en el desenvolupament rural

S'estan instal·lant amb força uns nous enfocaments del desenvolupament rural. Es passa d'una concepció essencialment agrària i productivista a una visió molt més complexa i integral des de una perspectiva de **sostenibilitat**, d'**optimització dels recursos endògens** i amb la necessària **participació** de tots els agents presents en el territori.

En aquestes noves visions la **cooperació entre municipis** té un paper absolutament clau. De fet, Participació i Cooperació apareixen com a claus de volta estratègiques per a que els processos d'impuls de projectes siguin sostenibles com tals processos en el temps, és a dir, esdevinguin eficaços, eficients i perdurables.

En les noves conceptualitzacions tant del benestar com del desenvolupament, també del rural, el paper dels municipis passa de ser relativament marginal, perifèric o merament instrumental, a esdevenir central, decisiu en les seves potencialitats promotores.

Un nou desenvolupament rural, assentat en noves bases i amb nous continguts, menys agrarista i menys productivista per poder ser més multifuncional i equilibrat, pot ser vist com una amenaça per determinats sectors agricultors i ramaders tradicionals, però també com a una oportunitat per als grups socials residents en aquests entorns rurals però que es dediquen a activitats que, o no tenen gaire a veure amb les activitats agràries i ramaderes tradicionals, o es vinculen a aquestes des de les noves oportunitats terciàries.

En tot cas, tant els canvis globals com els específics del món rural, així com les noves reflexions que estan sortint de la unió europea i que apunten cap a nous enfocaments en les polítiques estatals i locals, fan necessària una nova manera de pensar i gestionar el desenvolupament rural.

1.3 Una agenda de temes específics per al desenvolupament rural

Molta gent resident al anomenat món rural, en especial a les edats centrals de la vida, i amb ocupacions no pageses ni ramaderes, que són la majoria, porta una vida relativament semblant a la vida urbana. Les diferències entre aquest tipus de vida rural i la vida urbana són més de “paisatge” que no pas de “contingut” i, per tant, les aspiracions en relació a l'accés als serveis que s'entenen com a bàsics (educació, sanitats, transport i comunicacions,...) són, sinó exactament les mateixes, sí molt semblants. Per molt que el tipus d'assentament de la població al territori hagi de condicionar necessàriament els models d'atenció a les persones i de prestació d'aquests serveis. Però no deixar de ser cert que alguns temes continuen sent específics del món més rural i convé fer-hi una petita repassada a l'hora de plantejar-s'hi estratègies i models de desenvolupament. Per tractar-se de traces d'un diagnòstic més global del món rural que el estretament vinculat als nostres territoris de referència, però coneixedors de la seva incidència també en aquests territoris, els hi donarem un tractament esquemàtic:

- Pel que fa l'àmbit de l'atenció a les persones, és precisament aquest “accés” en sentit ampli (mobilitat dels habitants, connectivitat telemàtica -la bretxa digital rural/urbà continua sent molt àmplia-, l'accés als serveis públics, al comerç,...) una de les claus

de la ciutadania en el medi rural. En tots els diagnòstics fets al món rural o periurbà, sigui quina sigui la definició que es faci d'aquest àmbit, sobresurt sempre aquesta idea fonamental. És evident que els models per garantir "accessibilitat" no poden ser els mateixos a la conurbació metropolitana que als entorns menys poblats, però no podem oblidar que una relació que es demostra certa en els entorns residencials, també i molt especialment en els rurals, és la que existeix entre quantitat i qualitat dels serveis disponibles, i permanència -fixació- de la població autòctona al territori; i major atractiu per a nous residents, és clar.

Potser no totes les "connectivitats" i "accessibilitats" poden tenir el mateix tractament (no hauria de ser igual d'inaccessible la banda ampla d'Internet que un quiròfan d'altres prestacions). Potser també, les poblacions residents en aquests territoris hauran d'assumir, com ho han fet sempre, les debilitats i mancances associades a la vida en el medi rural; però els estàndards de vida canvien, i la tecnologia, i les possibilitats de trobar noves solucions a vells problemes.

- Cal també una reflexió específica al voltant de la població estacional amb residència pròpia (les segones residències). Gent que té casa però que no hi viu més enllà d'alguns caps de setmana i dies de vacances. Es tracta de gent que usa i a voltes abusa del medi natural, que demanda serveis estables per a usos puntuals, que no és evident que contribueixi significativament a la dinamització de les economies locals (davant la contribució que puguin fer els estacionals no residents (els turistes). Cal una reflexió sobre el nombre de residències d'aquest tipus que es volen tenir i sobre la contribució que cal exigir als seus propietaris al manteniment del medi

- Diversos estudis ens mostren amb manifesta regularitat que la sanitat és el tema que més preocupa a la ciutadania i que aquesta preocupació és més gran en els entorns rurals, o en els petits municipis, que les ciutats més grans o mitjanes. La principal assignatura pendent de l'assistència sanitària al medi rural són les urgències i les emergències.

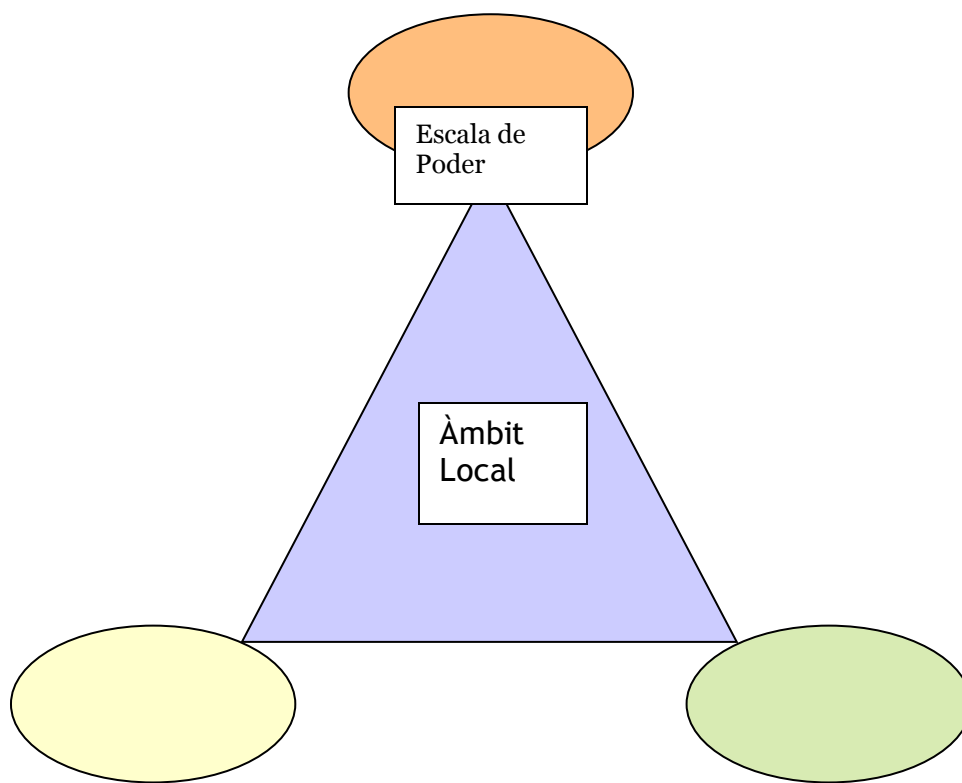
- En general, al món rural, les dones són les que més estudien, més es qualifiquen i més emigren. De la mateixa manera, també sabem que han estat les dones les que en moltes explotacions tradicionals s'han posat al capdavant de les principals innovacions

i reconversions cap a noves activitats o nous enfocaments de les activitats tradicionals (produccions ecològiques, turisme rural, restauració, etc.). Extrapolar arguments a partir d'aquestes dades tan globals pot ser imprudent, però assumint certa imprudència si es vol, això ens apunta més cap a les oportunitats que poden sortir de posar en mans de les dones les noves estratègies de desenvolupament, que no pas en la direcció tradicional de reservar dintre d'aquestes estratègies un paper residual a les dones. Moltes vegades com a destinatàries de programes de garantia i compensació social

Les reflexions cap un model de desenvolupament fortament connotat per una idea central, en el nostre cas el “desenvolupament serè”, ens planteja la necessitat de reflexionar sobre l'abast que pot arribar a tenir “l'agenda” en aquest model: Poden sortir tots el temes? Segurament, no. Més endavant veurem que el “desenvolupament serè” és més una aposta per un tipus de processos que per una determinada agenda, però és innegable que els temes que preocupen a la gent travessaran, vulguem o no, qualsevol proposta de desenvolupament al territori.

1.4 Elements de l'àmbit local

El “món rural” és, bàsicament, un “àmbit local”. Definim l'àmbit local com un *territori* (entès com a espai físic, geogràfic, continent i escenari de les coses que passen a dins) però també com una *escala de poder* (amb les seves estructures polítiques i institucionals) i com una *comunitat* (entesa com a conjunt d'actors socials, persones i grups -i per tant identitats i projectes-, que hi viuen o fan activitats amb un caràcter prou permanent).

Territori

Comunitat

Tot allò que es pugi “modelar”, planificar, dissenyar o dibuixar des d’aquest àmbit local (i per tant des d’aquesta escala de poder i en aquestes comunitats concretes) referent al que ha de passar en aquest territori, no té per què fer-se necessàriament realitat, al menys no és evident que passi. I això per dues raons, en primer lloc perquè en aquest mateix territori també tenen incidència altres àmbits/escales de poder (autonòmic, estatal, europeu,...); pot ser més i tot que el propi àmbit local. També perquè el conjunt d’actors socials de la comunitat no conformen una massa cohesionada o articulada a l’entorn dels mateixos interessos i les mateixes identitats. Existeix, doncs, el risc que els models que es pugin pensar per l’àmbit local no passin de ser exercicis de projecció que, per molt que “quadrin” sobre el paper, no tinguin possibilitats de convertir-se en realitat.

1.5 El paper de la planificació local: construir models o dinamitzar processos?

“Partim de la hipòtesi que s’han anat substituint les tradicionals fronteres entre territoris, entre els estatuts competencials dels actors institucionals que malden per ser-hi, entre delimitacions competencials aparentment complertes i rígides, per dinàmiques i processos més centrats en les capacitats dels diferents actors per fer progressar els seus projectes i estratègies des de posicions que van guanyant-se via l’exercici simultani d’influència, d’articulació dels recursos que es posen en joc i de les complicitats que es van guanyant. En aquest escenari, **la capacitat de planificar territorialment, d’intervenir des de posicions basades estrictament en la jerarquia o posició institucional dels poders públics o des de a hipotètica superioritat de l’expertesa tècnica, resulten insuficients i acaben generant notables frustracions i situacions de bloqueig que no afavoreixen a ningú.**

(...) Moltes de les aproximacions “racionals” a la producció de decisions públiques acostumen a fallar al no entendre que el que segurament és l’essència del procés és el debat de idees que els diferents actors i protagonistes de la comunitat política on es desenvolupen les decisions transporten i defensen.

(...) La unitat d’anàlisi és la comunitat, el conjunt de persones i col·lectius [més els serveis i les entitats i institucions locals] que trobem en un determinat territori ...

(...) La motivació per l’actuació pública és el interès comú (i els interessos particulars, també presents) ...

(...) La lògica de la mobilització col·lectiva és tant la cooperació com la competència entre actors i persones ...

(...)Les bases del canvi són les idees, la persuasió, les aliances entre actors ...

(...)La definició del problema que dona lloc o desencadena la política és una fase crucial ...

(...)La cosa es complica quan ens adonem que cada actor implicat en la situació indesitjada (...) té definicions del problema diferents i contradictòries ...

(...)Entre d'altres coses, sabem que existeixen marcs cognitius molt diferents en relació a què s'ha d'entendre com desenvolupament i creixement ...

(...)Cal trobar un cert ordre en la línia de trobar de quin problema parlem, i aquesta serà la primera tasca del planificador.

(...)Podem doncs planificar les intervencions en el territori, des de les posicions i rols que tenen la legitimitat per fer-ho, explicitant els punts de partida, i acceptant la variabilitat i la incertesa com a elements propis de societats plurals.

Des del meu punt de vista, (...) tota política pública és, bàsicament, un procés polític.

Joan Subirats

Anuari Territorial de Catalunya, 2006.

Societat Catalana d'Ordenació del Territori

En els nous contextos socials i polítics en els que ens movem, difícilment podem pensar en la planificació del territori i en la construcció de models de desenvolupament com a mers exercicis d'autoritat política i/o tècnica; menys encara treballant des de l'àmbit local. Existeixen al territori una pluralitat d'actors i múltiples incidències i en aquets mapa relacional i de poder, l'administració local és un actor més: ni l'únic, ni moltes vegades el principal (amb més poder). Però si no parlem de l'administració local i ho fem de l'esfera autonòmica o estatal o regional (europea) les cosses no tenen perquè variar massa: continuen existint les empreses i els grups de pressió, les organitzacions de la societat civil, els col·lectius diversament interessats o afectats.

En aquest punt pren una importància fonamental la diferenciació entre models i processos.

Quant parlem de model ens referim a com volem que siguin les activitats econòmiques, quins usos volem donar-li al territori, quines activitats serien prioritàries i quines menys desitjables. Parlem també del tipus de serveis que han d'esser a l'abast de les persones (educació, salut, ...), del transport, del consum o de l'energia.

Fent ara abstracció de la seva potencial complexitat, la reflexió sobre el model es un exercici teòric, que requereix imaginar futurs i diagnosticar situacions, oportunitats i limitis. Però el model és teòric, ens diu com volem que es “comporti la realitat”, com volem que siguin i passin les coses.

Per tal de veure fins a quin punt “el territori” es comporta conforme al model establiment paràmetres, filtres i sistemes de control.

Així, doncs, el Model ens dibuixa “La Meta” cap a la qual volem anar, però no deixa de ser un referent relativament estàtic. *El vaixell que no sap on va mai té el vent a favor*, això és cert, però si bé el model pot ser el nostre “nord”, no està clar que sigui la brúixola.

Però, com s’implantarà aquest model al territori? Aquesta pregunta ens remet a la **idea central de procés**: el procés és el conjunt de relacions entre els diversos actors implicats; alguns dels quals, necessàriament, hauran d’exercir papers de lideratge i dinamització del propi procés, es a dir, de les relacions. I el que la realitat ens demostra cada dia és que cal anar més enllà, molt més enllà, de definir, dibuixar o escriure un model per liderar i dinamitzar els canvis que aquest model apunti.

Com s’implantarà el nostre model al territori, dèiem: anar fent, sense presses i ja veurem? A base de multes i incentius? Confiant en la nostra capacitat de comunicació i convicció i en la voluntat espontània de la gent? Confiant en que els serveis públics i els seus professionals canviaran les formes de treballar, els arquitectes i urbanistes les formes de planificar, els emprenedors les seves concepcions del que és un recurs mercantilitzable, i del que ja no pot ser-ho?

Podem definir un Model que deixi ben clar sobre el paper el que s’hauria de fer: la generalitat, els empresaris, el planificadors urbans, els consumidors i tots aquells ciutadans que vulguin portar un determinat estil de vida... i que s’apunti qui vulgui!; o podem fer de promotors, de dinamitzadors, “d’emprenedors polítics” (qui vulgui i tingui la legitimitat per fer-ho) dels canvis que calen per avançar cap a la construcció d’un nou model de desenvolupament al territori que, es digui com es digui, implicarà canvis: noves formes de relació entre operadors, noves estratègies, potser una nova cultura o la implantació de nous valors emergents

Si optem per la segona, llavors serem promotors d'un procés. Al nostre parer, és aquest procés el que val la pena pensar i definir, caracteritzar, tant com es pugui i, ja es veurà, moltes de les pàgines que segueixen en aquest document tenen aquesta finalitat.

El procés no ha de ser vist com quelcom que només val la pena en tant en quant és capaç de portar-nos a un lloc determinat i desitjat. Pensar en termes de procés vol dir també valorar el procés en si mateix; més i tot que la pròpia idea de "meta". Ens interessa tant o més el camí que anem construint (els valors que promovem, les formes de relacionar-nos que anem construint, les formes de gestionar recursos que es vagin consolidant, la cultura de lo públic i del territori que es va afermant...) que no pas aconseguir segons quins objectius concrets ràpidament, per molt que aquests estiguin dibuixats al model.

En aquest plantejament, **les estratègies serien la síntesi de model i procés**. Ja que ens parlen bàsicament de quatre coses:

- a) Què han de fer els promotors del procés?
- b) Per a què?
- c) Amb qui?
- d) Com?

Segurament, la resposta a la pregunta b) ens la dona el nostre model de referència, però la resta son preguntes bàsicament relacionals: Amb qui i com ens volem relacionar?

1.6 Elements del Procés

Actors Promotors i lideratges: ens interessarà identificar quins son els actors promotors del procés i com aquests s'organitzen. També haurem de fer una reflexió al voltant dels lideratges que es precisen, qui i com es posen en pràctica.

Principis i valors: els principis i valors ho son del procés, i tenen a veure amb com es volen relacionar els promotors del procés amb el conjunt d'actors, de dins i fora del territori; quina serà la cultura de treball, quins els compromisos davant els altres i en les formes de funcionar.

Objectius: els objectius son finalistes i de procés, els primers ens indiquen a on volem arribar amb el procés; els segons tenen a veure amb el tipus de procés que volem construir; que sigui sostenible en el temps, per exemple

Voluntats relacionals: Amb els principis i valors que ja hem establert, amb qui i per a què ens volem relacionar. Cal considerar una hipòtesis de mapa d'actors de referència tot tenint en compte que el procés ha d'arribar a actors que estan tant dins com fora del territori, que poden ser institucionals, econòmics, cívics, ...

Dimensions o problemes: Les dimensions tradicionals ens parlen de lo social, lo econòmic i lo territorial, amb un vector transversal que apunta en la direcció de la sostenibilitat. Potser val la pena repensar aquestes dimensions i pensar mes en termes de "problemes complexos"; que vincularien determinats aspectes de totes les dimensions tradicionals.

Mètode: El mètode difícilment pot ser una recepta tancada que s'aplica de forma inamovible, estàndard. Però tampoc es pot improvisar permanentment la conversió dels principis i valors en pràctiques quotidianes. Així, el mètode esdevé un conjunt d'orientacions pràctiques que s'apliquen amb flexibilitat. Per exemple, en relació a la política social, el mètode de treball comunitari no és el mateix que el mètode de casos, però tots dos es construeixen en part en el dia a dia.

Instruments: Cal afinar també en els instruments (de gestió, de comunicació, de participació). Han de ser coherents amb els principis i valors del procés, amb els mètodes, i han de ser estratègics també en relació als objectius substantius i relacionals.

2. EL DESENVOLUPAMENT DEL MODEL DE TERRITORIS SERENS

Ja hem definit en la part conceptual què entenem per **procés** i què per **model**. Quines diferències hi ha entre una aproximació i altre i com es retroalimenten cadascunes de les dues visions: el model apunten les fites (substantives) i el procés dibuixant els camins (metodològics).

Ara toca aturar-se amb cert deteniment en la caracterització del que hem anomenat el procés seré de desenvolupament local o, altrament dit, en les cosses que cal fer per **desenvolupar el model de territoris serens**.

Per fer-ho, anirem caracteritzant el procés de forma esquemàtica i des dels diferents punts de vista que hem esmentat en la primera part.

Abans, però, cal assenyalar que els desequilibris entre territoris en quant a les seves capacitats potencials de liderar processos poden ser significatius. Tots quatre territoris no es troben en el mateix punt de partida, ni tenen la mateixa “massa crítica” ni demogràfica ni institucional.

Finalment, i molt important, no podem perdre de vista que estem parlant, necessàriament, de “cinc processos” connectats, però diferenciables: cada territori fa el seu procés, i es promou un procés conjunt per a tots els territoris.

2.1 Des del punt de vista dels Actors Promotors i els lideratges

- Cada procés es diferent i requereix els seus lideratges. Per desenvolupar el model es requeriran una pluralitat d'actors promotors, cadascú en àmbits diferents (economia, territori, serveis a la persona) i en els diversos territoris, però és evident que es necessita un lideratge institucional únic o central que tingui visió global i, també, que pugui assumir funcions de representació institucional; i aquest lideratge cal organitzar-lo.

- La sostenibilitat dels processos en el temps i el propi desenvolupament en plenitud del model exigeixen que no siguin únicament els poders públics els que promoguin processos serens, també la societat civil des de la seva autonomia ha de fer-ho, o els emprenedors econòmics. Però no oblidem les capacitats “dinamitzadores de la societat” que tenen les administracions públiques.

- Els lideratges haurien de ser plurals i compartits. Cercant fórmules àgils i aprofitant les estructures institucionals ja existents a l'hora de pensar els instruments que puguin facilitar-ho (associacions de segon nivell, grups de treball, ...)

2.2 Des del punt de vista dels Principis i valors

Necessitem construir un procés amb un **principis i valors sòlids i clars que orientin les estratègies relacionals** amb actors tant de dins com de fora del territori. Valors que han de ser referent de la “cultura de la serenor”, però també d'una

cultura humanista més àmplia que és la que avui més s'associa a la idea de sostenibilitat.

- **Democràcia, participació activa i compromís** : les societats i les comunitats més democràtiques i que més aposten per la participació activa de la ciutadania en el afers públics són les que més i millor organitzades estan per garantir igualtat, accés, reconeixement i convivència, capacitat d'innovació i protecció i conservació del medi.

- **Ciutadania**: Entesa en la seva triple dimensió d'accés a recursos (igualtat), de respecte i reconeixement de la diversitat (fraternitat) i de possibilitat de portar una vida amb els màxims graus d'autonomia (llibertat).

- **Conservació del territori i dels recursos naturals** : principi irrenunciable que ha de presidir les estratègies de desenvolupament econòmic i de gestió del territori, però també els processos educatius, les activitats relacionals i d'oci, etc.

- **Procés educatiu**: Per tractar-se de processos inspirats en principis i valors, i per tractar-se també de processos innovadors i en certa mesura contracorrent dels estandards dominants en les lògiques de desenvolupament, els processos de desenvolupament serè han de tenir una clara i volguda intencionalitat educativa.

- **Amb visió territorial** : No tot i sempre "poble a poble". Amb una visió territorial que permeti enfocar certa temes des de dinàmiques de cooperació intermunicipal i interterritorial mes àmplies de les actuals.

2.3 Des del punt de vista dels Objectius

- Promoure estils de vida serens:
- Promoure la conservació del territori i el paisatge com a recurs endogen.
- Promoure una activitat econòmica basada en productes propis i de qualitat i respectuosa amb el medi.

2.4 Des del punt de vista de les Voluntats relacionals

- Necessitem una **nova visió relacional** cap a endins i sobretot cap a enfora. El "enfora" metropolità: com ens volem relacionar amb la metròpoli barcelonina, amb els seus habitants, amb les seves activitats, necessitats i recursos?. El "enfora" de les administracions i governs supralocals, incrementant la capacitat d'incidència dels

territoris; i el “enfora” global, cercant posicionaments d’oportunitat davant els processos de la globalització i protegint-s’hi dels seus efectes mes perversos.

- **Cap a una major “politització” del govern local del món rural, i del propi món rural.** Enfortir les capacitats polítiques dels ajuntaments i articular un poder polític que ultrapassi lo estrictament institucional per tal d’incorporar actors socials diversos als escenaris de la política i als projectes de la comunitat. La “politització” del món rural te a veure amb tenir veu i fer-la sentir, i passa també per incrementar els nivells de consciència per part de tothom que hi viu o opera al territori de que pertany a una comunitat política i que la seva vida, les seves oportunitats, son en part resultat d’una construcció col·lectiva, i no només individual.

- **Agents que poden ser del procés encara que no siguin del territori.** Això és important!: ni tot lo que ve de fora és amenaça, i és tractat com a tal, ni tot lo de dins oportunitat. Actors de fora del territori vinculats a la defensa dels mateixos valors, o institucions com universitats i centres de recerca, fundacions i entitats diverses, poden ser aliats molt forts del procés. Aliats vol dir gent que en alguna mesura es compromet, no actors al quals cal incentivar perquè inverteixin (això seria altra cosa... que potser també cal). Cal, per tant que el procés pensi una estratègia, i la treballi en relació a aquests aliats que son, ara diríem, “relativament de fora”.

- **Amb voluntat de construir xarxes per fer lobby, per tenir poder:** amb institucions de fora del territori, amb associacions i entitats “amigues”, però per sobre de tot, enfortint els vincles entre els territoris.

2.5 Des del punt de vista dels Mètodes

- **Treballar en xarxa:** sigui entre polítics i institucions del territori, entre tècnics i serveis públics, entre la ciutadania i les seves associacions i entitats, o entre els agents econòmics, les empreses i els emprenedors del territori. El treball en xarxa ha de ser un dels referents metodològics als projectes de desenvolupament.

- **Donant importància al coneixement per poder innovar:** produir coneixement, reconèixer el que ja existeix, però esta ocult i transferint-lo entre els actors implicats i el territori.

- **Cercant la cooperació de les institucions locals:** potenciant la cooperació entre ajuntaments i consorcis

- **Amb la participació de ciutadania** : reconeixent la capacitat de la ciutadania per impulsar projectes, per aportar recursos diversos i coneixement i per autoorganitzar-se i gestionar projectes. De fet, Participació i Cooperació apareixen com a claus de volta estratègiques per a que els processos d'impuls de projectes siguin sostenibles i transformadors, és a dir, esdevinguin eficaços, eficients i perdurables.

2.6 Des del punt de vista dels Dimensions substantives

- **Dimensió territorial** : habitat i entorn, habitatge, infraestructures,
- **Dimensió social**: La conciliació al llarg del cicle de vida i l'educació com a un aspecte transversal per promoure autonomia
- **Dimensió econòmica**: Productes locals, turisme, indústries, ...

2.7 Des del punt de vista dels Instruments

No es poden dibuixar ara tots els instruments que el procés de desenvolupament haurà menester. Ens limitarem en aquets apartat a fer una relació dels instrument potencialment necessaris atenent a la seva funcionalitat:

Instruments legals i de planificació: pensant especialment en els aspectes de planificació del territori, caldrà disposar d'alguns instruments legals i de planificació urbanística:...?

Instruments de gestió: Cal aprofitar al màxim les estructures i els instruments de gestió ja existents; en especial els consorcis. No es pensa, ara per ara, en crear o disposar de nous instruments per a la gestió, mes aviat en aprofitar els ja existents; però tampoc es pot descartar que els projectes de desenvolupament econòmic o els d'atenció a les persones acabin generant nous instruments que ara desconeixem (agències de desenvolupament, cooperatives i plataformes de distribució, xarxes estables de serveis públics, o altres)

Instruments per al lideratge general i la representació: Aquí si que pot ser necessari algun instruments nou que faciliti la representació institucional unitària del model de desenvolupament serè en els quatre territoris i que permeti accedir a determinats recursos i subvencions. Però es tractaria sempre d'un instrument àgil (es pensa en una associació de segon grau: de consorcis i/o ajuntaments) i gens carregat d'estructures de gestió.

Instruments per a la participació: La participació que es busca necessitarà d'espais i instruments, de moments. No podem ara dibuixar la arquitectura definitiva d'aquesta participació, que s'haurà de veure en funció dels agents socials i cívics que siguem capaços d'implicar en els diversos projectes. A més, tant pot ser un instrument de participació una associació ciutadana o un consell municipal o territorial, com una cooperativa de productors.

Amb tots pensem que val la pena destacar al menys dos reflexions al voltant dels instruments de participació que poden ser interessants per tenir-les presents en els moments de començar a articular els processos concrets de desenvolupament. En primer lloc pensem que val la pena pensar més en termes de "grups promotors" que en termes de espais de representació tipus consell o similar. En segon lloc, creiem que val la pena donar-li una volta a la idea de que les pròpies institucions promotores del desenvolupament serè, tot i ser institucions públiques, promoguin la creació d'algun tipus de plataforma, associació o similar que faciliti la participació/implicació d'agents externs al territorial i com més amunt hem comentat.

2.8 Conclusió: Què vol dir un procés serè?

Treballar serenament suposa endegar els projectes sense la pressa d'haver-los d'acabar ràpidament, i tractant de cercar les millors opcions que el facin el més eficaç i eficient possible, i sostenible en el temps com a procés de desenvolupament.

Es tracta d'un procés que es construeix sòlidament, sense agafar trencalls ni accelerar artificialment el temps, donat temps a la gent perquè les coses passin. Fonamentat en valors, i que es tradueixen de veritat, aquests valors, en pràctiques quotidianes dels promotors i en formes de relació amb la comunitat i la resta d'actors i col·lectius que es vol que s'impliquin. Fent primer lo que va primer.

Que sigui serè també vol dir que és ferm!.

És això, el procés serè, el que hem de planificar. Per descomptat, el "model de serenor" és una part d'aquest procés, ja ho hem dit: la meta o dibuix ideal. Des d'aquest punt de vista, la "serenor" és un estil de treball, és el concepte que sintetitza la cultura dels processos dels qual som promotors: la manera que tindrem per abordar i promoure projectes: sense presses però sense pauses, alentir per avançar més sòlidament, consolidant els canvis.

De fet, es necessita aquesta serenor per mantenir els debats que calen, i no anar a corre cuita, darrera més que no pas al capdavant dels projectes.

Es necessita aquesta serenor per incorporar una estratègia participativa i relacional de qualitat, per construir i consolidar xarxes que no es fan d'un dia per l'altre.

Una serenor més inspirada en el "Doucement" (francès) que en el "Slowly" (anglès).

Es tracta de posar en marxa processos que tinguin la capacitat de mantenir un equilibri entre els drets de ciutadania i la conservació del medi natural. Aquest processos s'hauran de basar necessàriament en la cooperació i la participació; i en un valors que no estan situats al final del camí, sinó en el dia a dia del procés. Diem que aquest processos són serens perquè el canvi al qual apunten es requereix temps, paciència, fermesa, capacitat relacional, voluntat educativa,...

3. PROPOSTES ESTRATÈGIQUES PER AL ÀMBIT SOCIAL

3.1 Proposta estratègica: LA COMUNITAT S'ORGANITZA

Justificació

La participació d'actors diversos és un recurs estratègic indispensable per fer front a reptes complexos, com ho és, en aquest cas, el desenvolupament serè.

Principis / criteris generals de treball

- Un **procés participatiu serè** (educatiu, sostenible en el temps, ...)
- Amb un **enfocament comunitari**, es a dir, en el que participen persones, entitats, serveis públics, etc...
- Que treballa **bons lideratges** (tècnics i polítics)
- Participant en projectes (gent que fa coses: **promoure promotors**)
- Amb **visió territorial** (dels quatre territoris)
- Implicant gent **de dins i de fora dels territoris**

Agenda política / Actuacions

Difícilment la visió territorial es podrà traduir immediatament en estructures estables de participació (Consells, Taules, etc.). Cada territori va fent el seu procés i te les seves dinàmiques, però a la vegada es fa del tot necessari que la visió conjunta, dels quatre territoris anant de la mà per tal de definir models i propostes, i per posar-les en

pràctica, s'estengui a més actors que els actualment implicats i que arribi també a organitzacions diverses i a col·lectius de ciutadans.

Es proposa que, per tal de construir aquesta NOVA visió territorial que abrasi quatre territoris que volen compartir un projecte, el plantejament sigui d'inici d'un **procés relacional entre agents diversos dels quatre territoris**: entitats i ciutadans, agents econòmics, professionals dels serveis públics, tècnics i polítics i d'altres si s'escau.

Aquest procés no es pot "dibuixar" ara amb total precisió. En part es tracta d'un anar fent en funció del que es pugui anar avançant i la solidesa dels passos donats, però estem pensant bàsicament en activitats com les següents:

- Anar identificant projectes concrets compartits
- Anar identificant projectes i promotors que ja funcionen, el que surt de la gent (potser no es tracta de fer moltes coses noves)
- Organitzar trobades entre tècnics dels diferents territoris
- Jornades de reflexió i/o de formació per als diversos territoris.
- Tallers de participació convidant gent dels quatre territoris
- ...

Amb tot, és evident que aquest procés necessitarà promotors i recursos. No podem pensar que anirà sortint per generació espontània ni que, pel fet de tractar-se d'un procés obert, tampoc caldrà una tasca rigorosa de planificació en les diverses etapes i moments que es vagin presentant.

ACCIONS PER A L'AGENDA IMMEDIATA

Acció 1. Constituir una estructura mínima i molt àgil que comenci a resoldre el tema de quin és l'agent promotor amb visió territorial, dels quatre territoris.

Inicialment pot tractar-se d'un acord polític entre els territoris per disposar d'una representació política immediata. Amb vistes al futur, no es pensa en estructures estables que comportin importants càrregues de gestió o de personal. Per fer sostenible i perdurable la estratègia global de desenvolupament serà s'hauran d'aprofitar les estructures de promoció i coordinació municipal ja existents, però potser si caldrà dotar-s'hi d'algun instrument (associació de segon grau) que pugui facilitar les tasques de representació col·lectives, rebre algun tipus de subvenció, presentar alguns projectes conjunts davant administracions d'àmbit superior, etc

Acció 2. Organitzar un taller sobre MODEL DE DESENVOLUPAMENT SERÈ amb representació d'actors diversos de tots els territoris que serveixi per fer un retorn a la comunitat de la fènia feta, compartir valors i construir propostes concretes de treball.

La convocatòria d'aquest taller es considera estratègica per la oportunitat que suposa de contactar i convidar a un "primer cercle" d'actors no institucionals del territori. No estem pensant, per tant, en una convocatòria oberta a tothom. L'objectiu seria convidar a la gent dels territoris que ja fa cosses, o està en disposició de fer-ne, en la direcció del desenvolupament serè.

El finançament d'aquest taller el podrien aportar els departaments de Participació Ciutadana de la Diputació de Barcelona o de la Generalitat de Catalunya.

Acció 3. Posar en marxa un projecte adreçat a les entitats per tal que aquestes puguin compartir recursos. AMPAS, entitats vinculades a les activitats extraescolars o, en general, les entitats que presten serveis, poden incorporar importants economies d'escala i millorar la seva oferta a la població si s'organitzen per tal compartir recursos, infraestructures mòbils, materials diversos, certes compres, etc.

Posar en marxa aquest projecte pot ser una oportunitat per a que les estructures tècniques dels diversos territoris comencin a treballar conjuntament a partir de projectes concrets i acotats.

El cost de dinamització del projecte podria ser assumit per el personal que ja està treballant amb les entitats des dels consorcis. A partir d'aquí es podria veure si s'han de demanar subvencions específiques per a la compra d'alguns materials, com també que podria anar a càrrec de les pròpies entitats posant en comú els seus recursos.

Acció 4. Organitzar espais i moments de formació en participació ciutadana i dinamització de processos de desenvolupament local serens per als tècnics dels consorcis. El procés de desenvolupament serè es fonamenta en una estratègia participativa concreta (comunitària, basada en projectes, etc...) que convindria anar discutint i construint col·lectivament entre els tècnics del territori.

Aquesta acció podria ser finançada per Participació Ciutadana de Diputació de Barcelona, però també per altres fons públics destinats a formació de personal tècnic de les administracions locals.

3.2 Proposta estratègica: TERRITORIS EDUCADORS

Justificació

Tres arguments justifiquen sòlidament aquesta estratègia de territoris educadors en el marc dels territoris serens. En primer lloc, les noves formes de fer i desenvolupar-nos que volem promoure requereix coneixements, aprenentatges, nova informació, educació en valors, etc. a més, els nostres territoris, encara que amb certes desigualtats internes, disposen ja d'una important tradició en aquest sentit; amb el que això suposa en termes d'agents sensibilitzats, cultura de treball, etc.

En segon lloc, i independentment que el territori aposti per un model o altre de desenvolupament, també passa que vivim en una societat on l'educació, la formació i els aprenentatges han deixat d'esser quelcom acotat a una etapa de la vida de les persones: ara estem ja en un món on l'educació ha de ser, a més de per a tothom, també per a tota la vida; i no només per trobar feina, també per al gaudi i l'enriquiment personal, per a la participació a la comunitat, etc.

Finalment, no ens podem abstraure de l'important debat educatiu que està donant-se a Catalunya en els darrers anys, ni de la imminent nova Llei d'Educació de Catalunya que ara s'està redactant. Doncs be, en el document de Bases per a la Llei que ha presentat el govern de la generalitat es parla explícitament de la creació de "zones educatives" i aquest es un tema d'absoluta rellevància per als nostres territoris

Catalunya és un país notablement desequilibrat pel que fa a la distribució demogràfica, amb zones d'alta concentració de població i altres de baixa densitat (...).

L'Administració educativa s'ha de d'estructurar adequadament en el territori per donar resposta a aquesta diversitat i el millor criteri a seguir és el de la proximitat, per apropar al màxim les decisions al llocs en què hi ha els problemes.

(...) Així, la Llei preveurà la possibilitat d'establir zones educatives, enteses com a unitats de planificació, programació i provisió de serveis i un àmbit de cooperació amb els ajuntaments del territori.

La zona educativa s'ha d'entendre com la unitat de gestió que conté, com a mínim, tots els elements que poden constituir una oferta educativa completa, tret de la formació professional que, per les seves característiques, ha de tenir un àmbit de programació més ampli en determinades especialitats.

La creació d'aquestes zones educatives no té per què respondre a criteris únics prefixats: més aviat les zones s'han de poder organitzar per adaptar-se a realitats diverses.

Bases per a la Llei d'Educació de Catalunya

Generalitat de Catalunya

Departament d'Educació

Principis / criteris generals de treball

- Educació vinculada a la **innovació**
- Per tenir cura i responsabilitat davant la pròpia **salut**.
- Per tenir cura i responsabilitat davant l'**entorn natural**
- Per disposar de recursos per a la **empleabilitat**
- Per autoorganitzar-nos i **participar** a la comunitat

Agenda política / Actuacions

Tot i que les competències educatives pertanyen al govern de la Generalitat, cada cop més en els darrers anys els ajuntaments estan esdevenint autèntiques administracions educatives; amb cada cop més implicació, més oferta de serveis, més competències realment assumides i no sempre més recursos.

L'actual context de debats al voltant del model educatiu a Catalunya aconsellen que els territoris estiguin presents amb veu pròpia i consistent en l'escena política i, així, l'actuació potser més urgent i estratègica a l'hora no és altra que articular aquesta veu: el lideratge polític al territori dels debats educatius

ACCIONS PER A L'AGENDA IMMEDIATA

Acció 1. Organitzar i liderar el debat al territori sobre la creació de zones educatives. Per a aquesta acció poden ser de gran ajuda les conclusions de l'estudi sobre la zona educativa al Moianès que va encarregar l'àrea d'educació de la Diputació de Barcelona a l'any 2007.

Acció 2. Donar impuls al desplegament al territori d'una oferta educativa consolidada i suficient per a l'etapa 0-3 anys. El Departament d'Educació de la Generalitat ha de finançar en bona part aquest desplegament (encara que no exclusivament), però segurament caldrà assajar fórmules innovadores en la gestió del serveis per adaptar-lo a la realitat territorial i demogràfica

Acció 3. Treballar conjuntament entre els diversos territoris serens l'oferta de cicles formatius (itinerants o complementaris), tot incorporant propostes de mobilitat per als usuaris.

Acció 4. Consolidar la estratègia de “territori educador” a partir de tota la feina ja feta i tots els projectes en marxa, fer-la extensiva per tots els territoris i fer-la créixer amb més projectes i mes continguts a la xarxa. Específicament, vincular molt directament les activitats i els agents dels projectes de “territori educador” als grups, continguts i activitats del desenvolupament serè.

3.3 Proposta estratègica: FACILITAR LA CONCILIACIÓ AL LLARG DEL CICLE DE VIDA

Justificació

Al llarg de la nostra vida, passem per diverses etapes que, cada vegada per a més gent, ja fa temps que han deixat de ser “monotèmiques”. Cal pensar les polítiques i els serveis des del punt de vista de les necessitats i les oportunitats de la gent en els seus diferents moments vitals, i cal també organitzar-se per a que en aquests diferents moments vitals, es puguin compaginar activitats diverses: estudiar, treballar, atendre la família, participar a la comunitat.

Un territori serè és un territori atent a que el cicle de la vida flueixi en harmonia entre les diverses activitats. No podem aconseguir que això sigui així per a tothom, es clar, però podem crear projectes, organitzar activitats, fer coses que vagin en la direcció de crear aquesta cultura del temps i del treball

Però a més, aquest es una tema que guanya rellevància dia a dia. Un bon exemple d'això el representa l'acord de govern de Catalunya GOV/123/2008 d'1 de juliol (DOGC, núm.5168 -8.7.2008). Un acord que tant en la seva exposició de motius, com en els eixos de treball que apunta, recull idees molt semblants a les que aquí es plantegen; com la necessitat de “disposar d'una organització territorial i social que afavoreixi una millor gestió dels temps de la vida quotidiana” o “més suport per viure amb qualitat els cicles vitals que requereixen més temps” o també de la necessitat de disposar de temps “per participar en la vida col·lectiva”

Principis / criteris generals de treball

Promoure activitats, serveis i formes d'organització de la comunitat que facilitin la conciliació dels temps al llarg de la vida:

- Temps per treballar (dins i fora de la llar)
- Temps per formar-se
- Temps propis
- Temps per participar a la comunitat

Agenda política / Actuacions

Estem davant d'un tema que té cada cop més importància en la construcció del benestar dels ciutadans i ciutadanes. A més, estem també davant d'un tema absolutament coherent amb els principis generals del desenvolupament serè. Però no podem oblidar que no podem fer front a la actual cultura i organització dels diferents temps socials pensant que els canvis seran radicals i immediats.

Cal anar construint una idea de conciliació que no s'identifiqui únicament amb les dones i la seva relació amb el treball productiu i domèstic.

Calen respostes capaces de comprometre diversos actors socials, econòmics i institucionals, però també a la pròpia gent en els valors i les activitats que prioritza.

Assumint la complexitat del tema, les seves dificultats i la manca de coneixement que tenim sobre com organitzar polítiques de resposta que siguin eficaces, cal, pensem, anar fent "petites coses", però constantment, per anar construint la "nova cultura del temps" que necessitem i que reclama especialment el desenvolupament serè.

ACCIONS PER A L'AGENDA IMMEDIATA

Acció 1. Crear un grup de treball "ad hoc" al territori que comenci a treballar el tema, segueixi l'acord de govern i els possibles recursos que d'aquest acord es puguin derivar.

Acció 2. Organitzar unes Jornades per conèixer experiències que es puguin posar en pràctica en els nostres territoris. El departament d'acció social i ciutadania del govern de la generalitat podria ser un finançador potencial d'iniciatives en aquest àmbit, atès que són els impulsors de l'esmentat acord de govern.

3.4 Proposta estratègica: UNA XARXA DE SERVEIS A LA COMUNITAT

Justificació

Vincular els recursos presents al territori per tal d'afavorir economies d'escala, sinèrgies i oportunitats de desenvolupament de nous projectes és una necessitat (i una oportunitat) per a tothom, però encara ho és més en el cas dels municipis petits i els pobles.

En els nostres territoris de referència aquesta idea està fortament assentada i les estructures consorciades de cooperació institucional a escala municipal n'és una bona mostra.

Però convé continuar avançant en aquesta direcció, amb la voluntat d'incorporar a les xarxes de treball els serveis públics, els equipaments, les entitats i qualsevol altre recurs que sumi (punts de vista, esforços, oportunitats de treball, etc.) en el desenvolupament dels projectes vinculats al desenvolupament serè.

Principis / criteris generals de treball

- Enfortir les xarxes vinculades a les estratègies de territori educador i de conciliació dels temps al llarg del cicle de la vida.
- Xarxes que tinguin continuïtat i expectatives de consolidació.
- Xarxes que vinculin recursos del diversos territoris

Agenda política / Actuacions

La agenda política en aquesta estratègia ha d'estar presidida per un idea motor: la necessitat d'estar permanentment enfortint la cooperació entre municipis.

Aquest enfortiment precisa de lideratges que impulsin la cooperació i que la posin en valor i la defensin activament davant altres administracions que també estan presents al territori, però que moltes vegades no participen amb tanta facilitat a les estructures de cooperació, o no faciliten el desenvolupament d'aquestes.

L'Agenda política mira cap a els recursos propis al territori per coordinar-los més i millor, però és per sobre de tot una agenda per guanyar poder, per fer lobby (tots quatre territoris conjuntament) davant les administracions supralocals per que respectin el treball en xarxa que es fa al territori i no el desmantellin per adaptar-lo les seves estructures de gestió.

ACCIONS PER A L'AGENDA IMMEDIATA

Acció 1. Facilitat a través de webs, jornades, formació conjunta i altres el intercanvi permanent d'informació i coneixements entre les persones que treballen al diversos consorcis i al projectes vinculats al desenvolupament serè.

Acció 2. Crea un banc digital d'experts i de recursos amb dades de persones, entitats, empreses i administracions que poden ser un recurs per als territoris (gent per fer formació, xerrades, activitats diverses,...). El Banc d'experts i recursos ha de tenir informació actualitzada i contrastada.

Acció 3. Crear espais de treball conjunt per a projectes concrets: espais que tinguin una funció clara de cara al projecte. Un exemple concret d'això pot ser l'espai de treball creat amb la Universitat de Vic per assistir l'estratègia de "poble educador". Aquest espai de treballar, construït en el seu moment amb el recolzament de l'àrea d'educació de la Diputació de Barcelona va demostrar un important potencial i es podrien fer gestions amb l'àrea d'educació de la Diputació de Barcelona per mirar de reactivar-lo.

Quadre resum de l'Estratègia educativa transversal

Educació formal (reglada i no reglada)	Per formar-se, aprendre, i adquirir coneixements formals	- Zona educativa 0-18 - Formació permanent - Xarxa de biblioteques - Xarxes de altres recursos (museus, etc.) - ....
Educació per la salut	Per adquirir hàbits saludables i tenir cura i responsabilitat davant de la meva salut	- Projectes d'educació comunitària per a la salut amb escoles, entitats, centres de salut, etc.
Educació ambiental	Per tenir cura i responsabilitat davant el meu entorn (persones, coses, natura)	- Educació ambiental amb escoles. - Dimensió educativa de projectes econòmics - ...
Educació per a la	Per tenir recursos per	- Formació ocupacional

<u>empleabilitat</u>	“ buscar-me la vida ”, trobar feina o auto- ocupar-me	- Vivers d’empreses - ...
Educació per a la <u>ciutadania</u>	Per saber auto- organitzar-me i participar en la vida de la comunitat	- Formació per participació ciutadana. - Formació per associacions. - ...

ANNEX: NOTES I PAUNTS DE TREBALL

Els 3 “potencials” del projecte:

- Aconseguir que els territoris treballin junts
- Posar en valor coses que ja s'estan fent
- Marc per impulsar projectes innovadors

Tres àrees per fer lobby i crear projectes compartits:

- Connectivitats: digital, transport públic
- Formació (0-3; +16; Permanent - Adults;
- Poder polític i institucional

Un aspecte clau: organitzar-se per ser/fer lobby

APUNTS

- Ordenar relacions amb el Consell Comarcal
- Mobilitat vinculada a projectes (formació, etc.): tots els projecte amb la seva proposta de mobilitat.
- Pensar un projecte específic de transport públic: microbus, taxi, etc. Transport a la demanda (taxi col·lectiu)
- Models de prestació de serveis mes basats en la mobilitat del recurs que en la mobilitat del usuari o beneficiari: Unitats mòbils d'extracció de sang, Bibliobús.
- Cap a “altres medicines” (menys tecnològiques i menys farmacològiques) per garantir la salut
- La llei de la Dependència obre noves oportunitats per al desenvolupament de serveis adreçats a la població dependent que, integrats en una xarxa de serveis a la comunitats mes àmplia poden contribuir a generar “massa crítica” i recursos suficients.
- Accés a internat de banda ampla: prioritat a l'agenda!
- Eco-taxes i peatges
- La mobilitat ha de ser serena!